Prirucnik za gramatiku engleskog jezika

Uvod

Sama suština i jedna od najbitnijih stavki u engleskoj gramatici su pomoćni glagoli! Bez njih je nemoguće zamisliti engleski jezik i pravilno izražavanje.

Za naše ljude je glavni problem kod pomoćnih taj što oni imaju dvostruku ulogu zbog toga što su ne samo pomoćni, nego su i glavni glagoli. Upravo po tome se razlikuju od svih drugih glagola u engleskom jeziku.

Osnovni pomoćni glagoli koje najčešće susrećemo i od kojih se obrazuju engleska vremena su glagoli «biti», «činiti» i «imati». Ova tri pomoćna i glavna glagola (zavisno od situacije) u šali nazivam «crna trojka» zato što su «to be», «to do» i «to have» zadali mnogo muke našim studentima i učenicima. Najporaznije u celoj toj zapanjujućoj priči o «crnoj trojci» je činjenica da tako prosta stvar, kao što su pomenuti pomoćni glagoli, nikada nije objašnjena našim ljudima na odgovarajući način.
Štaviše, ovi glagoli su stalan izvor osujećenosti, osećanja straha i nesigurnosti u našem pristupu engleskom jeziku i nepoznanica koju kao da niko nije umeo, znao ili hteo da nam razjasni.
A reč je o prilično prostoj stvari koja će, kada bude objašnjena, verovatno izazvati veliki osećaj olakšanja i zahvalnosti što se običan čovek poput mene dosetio ovih praktičnih uputstava za savlađivanje osnovne engleske gramatike.

Suština engleskog jezika

Engleski jezik je satkan od vremena bez kojih se ne može zamisliti ni najprostiji izraz u tom jeziku. Međusobna isprepletanost i igra vremena su neretko izvor velikog stresa i strepnje kod naših ljudi, naročito kada je reč o vremenima koja ne postoje u našem jeziku kao što je, na primer, Present Progressive Tense (ili Present Continuous Tense). Naime, u našem jeziku sadašnje vreme je sadašnje vreme i u našoj svesti ne postoji razlika u tome kako izražavamo radnju koja se trenutno događa ili radnju koja se redovno događa i redovno ponavlja u različitim vremenskim intervalima.
Već na tom primeru vidimo da se suština engleskog jezika u nekim aspektima bitno razlikuje od onoga na šta smo navikli u našem maternjem jeziku.
Svako vreme u engleskom jeziku ima svoje specifične uslove za izražavanje i dodeljene pomoćne glagole bez kojih je nemoguće bilo šta izreći.

Vremena, odnosno radnje u vremenu, ne mogu se izraziti bez glagola, što nam je jasno i u našem jeziku. Ali ono što nam nikada nije i neće biti jasno dok konačno ne shvatimo kako to funkcioniše u engleskom, to je činjenica da moramo da naučimo da smisleno razlikujemo engleske glagole umesto što «bubamo» tabele i tablice koje nam na kraju ništa ne pomažu i iz kojih nikada ne naučimo da govorimo engleski jezik sa razumevanjem i samopouzdanjem.
Oduvek sam svim mojim studentima i učenicima zabranjivao da mi kao papagaji ponavljaju napamet naučene tablice i šablone bilo kog glagola i da mi izverglaju promenu glagola po zamenicama.
Engleski jezik, kao i svaki drugi, mora da se uči prirodno i uz shvatanje nekih osnovnih postulata i principa.
Učenje tablica i tabela, na šta nas je uvek navodio naš neinventivni školski sistem, ne doprinosi bilo kakvom smislenom savladavanju jezika.
Pri tome ne želim da umanjim ni ulogu dosadnih predavača koji nisu umeli da se spuste na nivo svojih studenata i đaka.
Takvim predavačima je izgleda jedino bilo od koristi da pred svojim đacima i studentima stoje kao autoritet koji poznaje jezik, ali ne ume da ga adekvatno prenese onima koji taj jezik moraju da savladaju.
Svima koji predaju engleski jezik mogu samo da poručim da je njihov talenat za ovaj jezik ostao beskoristan za naše studente i đake.
Zašto?
Zato što nisu uspeli da se prvo stave u ulogu svojih studenata i đaka kojima je maternji jezik sprski i koji, usled toga, nisu mogli da jasno razumeju sve one odlike engleske gramatike koje su nepojmljive našem čoveku same od sebe, nego ih je potrebno objasniti prostim srpskim jezikom!

Kao neko ko je prošao kroz «pakao» pokušavanja da shvati, nauči i savlada englesku gramatiku, a kasnije dobio izazov da je objasni drugima, shvatio sam zašto se u mojoj svesti i svesti mnogih od nas stvorio mentalni blok, pa i otpor prema engleskom jeziku. Ne, dragi moji

čitaoci, niti ste vi glupi niti ste nesposobni da naučite taj jednostavan jezik!
On je prost da ne može biti prostiji.
Problem je u tome što nikada nije bilo nikoga da vam taj jezik adekvatno objasni.
Stoga, hrabrno napred u učenje engleskog jezika.
Duboko verujem da svako od vas može da savlada makar ovu osnovnu gramatiku i da uz pomoć iste komunicira na jednostavnom nivou sa drugima.
Da to ne verujem nikada se ne bih latio pisanja ovakvog kratkog priručnika.

Osnovni principi engleskog jezika

Osnovni princip koji ne mogu dovoljno da podvučem je sledeći: engleski jezik se ne može naučiti bubanjem tabela i tablica i papagajskim ponavljanjem onoga što je nabubano! Tabele i tablice treba da vam budu pred očima i da vam služe kao podsetnik dok ne postanu deo vašeg razumevanja i znanja.
Ovaj priručnik neće biti ni od kakve koristi onima koji smatraju da je učenje tablica i biflanje istih put za uspešnost u engleskom jeziku!

Engleski glagoli su ključni za pravilno izražavanje u engleskom jeziku. Engleski glagoli se, između ostalog, dele na:

1) glavne glagole koji postoje i u našem jeziku: spavati, jesti, raditi, učiti; i

2) pomoćne glagole od kojih su najvažniji ovi u pomenutoj «crnoj trojci»: to be, to do i to have.

Koliko god da nam glavni glagoli ne predstavljaju problem toliko su pomoćni glagoli u engleskom veliki izvor strepnje i frustracije. Zbog tih glagola su verovatno neki, ako ne i mnogi, odustali od daljeg učenja ovog jezika. Zbog tih glagola su neki možda i zauvek omrznuli engleski jezik!
Ali, kao što rekoh, samo hrabro napred, nije ništa vaša krivica. Svo to zamešateljstvo se lako može razumeti uz malo pameti i odgovarajućih objašnjenja.

Pomoćni glagol «to be» nekako i shvatamo pošto postoji i u našem jeziku kao glagol «biti», iako ga mi nikada ne upotrebljavamo u vremenu u kome ga upotrebljavaju ljudi sa engleskog govornog područja. Glagol «to have» obično ignorišemo budući da u našem jeziku to nikada nije pomoćni glagol. Najgori član «crne trojke» je glagol «to do». Sa tim glagolom niko ne uspeva da se izbori iz prostog razloga što se uvek prećutkuje njegova «tajanstvena funkcija» i način na koji se on (ne)upotrebljava u svakodnevnom engleskom govoru.

Osnovna engleska vremena se obrazuju uz pomoć pomoćnih glagola: «to be», «to do» i «to have» i svih ostalih glavnih glagola u engleskom jeziku. Taj princip nikada nemojte smetnuti sa uma! Isto tako, jedanko bitan princip koji se nikada ne sme smetnuti sa uma kada je u pitanju engleski jezik je činjenica da pomoćni glagoli **UVEK** dolaze ispred glavnih glagola! T o je sasvim logično pravilo upravo zato što samo ime pomoćnih glagola izražava ono što oni čine – oni
pomažu
glavnim glagolima da iskažu tačno vreme kada se neka radnja dogodila: da li je to bilo u prošlosti, sadašnjosti, budućnosti, u toku razgovora, nakon neke druge radnje, da li je prekinuto od strane neke druge radnje...

U prvi mah ova džungla vremena i isprepletanost radnji može da uplaši iskrenog studenta engleskog jezika. Ali ono što će ove studije makar da vam omoguće, to je da se razjasne sve nedoumice koje naši ljudi nikada nisu imali od koga da nauče budući da je naš školski sistem sterilan i nemaštovit, pa samim tim ne ume da prenese dinamično znanje i komunikaciju na engleskom jeziku.

Imajući ove principe na umu, pristupamo kratkoj analizi nekoliko osnovnih i najčešće korišćenih vremena u engleskom jeziku. Ostala vremena biće obrađena nakon pregleda pomoćnih

glagola zato što će tada biti mnogo lakše obraditi svako vreme i pokazati način na koje ono izražava radnje u engleskom jeziku.

SADAŠNJE PROSTO VREME
PRESENT SIMPLE TENSE

Pomoćni glagol: to do (činiti) koji ima različite oblike za svako lice i uvek dolazi ispred svakog glavnog glagola.

Radnja: Uobičajena radnja koja se odigrava često i/ili je tako ustaljena ili normalna da se o njoj uvek govori u sadašnjem vremenu budući da je to jedini način na koji ona može da se izrazi.

Poteškoće: Glavne smetnje na koje nailaze naši ljudi su pravljenje razlika između ovog vremena i vremena koje izražava radnju koja se odigrava u trenutku kada o njoj govorimo. Drugu poteškoću, verovatno najveću u celokupnom engleskom jeziku, predstavlja razumevanje funkcionisanja glagola «to do».
Ova poteškoća posebno dolazi do izražaja prilikom postavljanja pitanja u ovom vremenu -u tome se upravo krije sva tajanstvenost pomoćnog glagola «to do».

I work every day. (Radim svaki dan). **Do** I work every day? (Da li radim svaki dan?)

You work every day. (Radiš svaki dan). **Do** you work every day? (Da li radiš svaki dan?)

He work**S** every day. (On radi svaki dan). **Does** he/she/it work every day? (Da li on radi svaki dan?)

She work**S** every day. **Does** she work every day?

It work**S** every day. **Does** it work every day?

We/You/They work every day. (Mi radimo/Vi (više ljudi) radite/Oni/One rade svaki dan). **Do** we/you/they work every day?

PROŠLO VREME

PAST SIMPLE TENSE

Pomoćni glagol: to do, ali u svom prošlom obliku «did», što dodatno komplikuje njegovo razumevanje.

Radnja: Ovim vremenom izražava se nešto što je učinjeno ili završeno u prošlosti.

Poteškoće: Glavna poteškoća je ponovo raskorak u izjavnim potvrdnim rečenicama kojima se izražava nešto što je učinjeno u prošlosti, a potom dolazi pitanje u kome izranja famozno «did»!

I work**ed** every day. (Radio sam svakog dana). **Did** I work every day?

You work**ed** every day. (Radio/la si svakog dana). **Did** you work every day?

He work**ed** every day. **Did** he/she/it work every day?

She clean**ed** the table yesterday. **Did** she clean the table yesterday?

It made a noise last night. **Did** it make a noise last night.

We work**ed** every day. **Did** we work every day?

You (više ljudi) walk**ed** in the park last summer. **Did** you walk in the park last summer?

They phon**ed** their friends last night. **Did** they phone their friends last night?

PROSTO BUDUĆE VREME

FUTURE TENSE

Ovo je zasigurno najprostije englesko vreme, pa ćemo sa njim odmah da završimo.

Pomoćni glagol: to be (biti) u svom obliku za buduće vreme koji je različit za svako lice.

Radnja: nešto što će biti urađeno ili obavljeno kasnije, ili u budućnosti.

Poteškoće: Generalno gledano, ne postoje poteškoće u obrazovanju ovog vremena. Pošto i mi koristimo glagol «biti» kao pomoćni glagol da iskažemo nešto što ĆEMO raditi kasnije ili u budućnosti, to nam ovo vreme predstavlja najmanji problem za učenje i shvatanje.

I will work tomorrow. (Radiću sutra). Will I work tomorrow?

You will work tomorrow. (Radićeš sutra). Will you work tomorrow?

He/She/It will work tomorrow. (Radiće sutra). Will he/she/it work tomorrow?

We/You/They will work tomorrow. (Radićemo/će sutra). Will we/you/they work tomorrow?

Primetili ste u ovom vremenu jedno generalno pravilo: kada se postavlja pitanje, pomoćni glagol skače preko zamenice i zauzima prvo mesto u pitanju, iza njega dolazi zamenica, iza zamenice dolazi glavni glagol i onda idu ostale reči u rečenici (koje su obično priloške odredbe za mesto, vreme i način). Kao što vidite, ova prosta pravila nisu nikakva posebna mudrost ili nešto nedokučivo!

Kompeletnu gramatiku mozete skinuti iz sekcije **download.**